

Arktisk Institut / Ledelsesberetning 2007

Arktisk Institut befinder sig i en forandringsproces, som bl.a. er kendetegnet ved et øget aktivitetsniveau og ved forhandlinger med eksterne parter om strukturelle ændringer.

I 2007 blev mange ressourcer brugt på at øge omverdenens kendskab til Arktisk Institut: Arbejdet med at etablere en ny hjemmeside blev igangsat, to nye brochurer blev trykt, og en database til dokumentarkivet og kortarkivet blev konstrueret bl.a. via frivillig arbejdskraft. Resultaterne af disse udadvendte aktiviteter begyndte allerede at vise sig inden årets udgang, idet der er sket en fordobling af antallet af henvendelser til dokumentarkivet og en flerdobling af antallet af nye samlinger, som er tilgået instituttet i løbet af 2007 - sammenlignet med 2006. Desuden blev en række nye forsknings- og formidlingsprojekter knyttet til Arktisk Institut i årets løb.

Året 2007 bød også på forhandlinger med eksterne parter om Arktisk Instituts strukturer: Dansk Polarcenter er Arktisk Instituts nærmeste samarbejdspartner, og herfra kom der sidst på året et ønske om genforhandling om den samarbejdsaftale, der regulerer forholdet mellem de to institutioner. Forhandlingerne nåede ikke til en endelig afslutning og fortsættes derfor ind i 2008. Fra Grønlands Landsmuseum og Arkiv har Arktisk Institut fået en henvendelse vedrørende de arkivalier i instituttets arkiver, som har offentlig proveniens og derfor hævdes at burde overføres til Grønland. I fortsættelse heraf har bestyrelsesformanden rettet henvendelse til henholdsvis Rigsarkivaren og til Kulturministeren med henblik på at opnå en juridisk holdbar formulering vedrørende Grønlands Landsmuseum og Arkivs anmodninger om udlevering af arkivalier og Arktisk Instituts forpligtelser i relation hertil.

Det daglige arbejde på Arktisk Institut var i 2007 kendetegnet ved et behageligt arbejdsklima og personalets entusiasme og imødekommenhed i forhold til de forskelligartede henvendelser året bød på.

Bestyrelse

Professor dr. jur. Isi Foighel, der i en årrække var formand for Arktisk Instituts bestyrelse afgik ved døden i september 2007. Isi Foighel, der var aktivt bestyrelsesmedlem indtil kort før sin død, blev mindet ved bestyrelsesmødet i december 2007.

Hanne K. Petersen, der var direktør for Dansk Polarcenter i årene 2001 til 2007, var i nogle år Dansk Polarcenters repræsentant i Arktisk Instituts bestyrelse. I forbindelse med nye karriereudfordringer tog Hanne K. Petersen afsked med Arktisk Institut ved bestyrelsesmødet i maj 2007.

Ved udgangen af 2007 havde Arktisk Instituts bestyrelse følgende sammensætning:

Formand: administrerende direktør Peter Augustinus; næstformand: professor Minik Rosing; forhenværende rigsombudsmand Gunnar Martens; forhenværende direktør for Grønlands Hjemmestyre John Jensen; civilingeniør Jørgen Taagholt; seniorforsker Naja Mikkelsen (repræsentant for Kraemers Grønlandsfond); kommandør Axel Fiedler; centerleder Bjarne Grønnow; stabslæge Leif Vanggaard; professor Hans Christian Gulløv (repræsentant for Det Grønlandske Selskab); Inooraq Brandt

(repræsentant for Grønlands Hjemmestyre); Dansk Polarcenter ønskede midlertidigt ikke at afløse en afløser for Hanne K. Petersen.

Udvalg

Forretningsudvalget bestod af Peter Augustinus, Minik Rosing, John Jensen, Leif Vanggaard og Gunnar Martens. Forretningsudvalget mødtes fire gange i løbet af året.

Det videnskabelige udvalg, hvis opgave er at bedømme potentielle projekters videnskabelige lødighed i relation til en mulig tilknytning til Arktisk Institut, bestod af professor Minik Rosing, professor Hans Christian Gulløv og direktør Bent Nielsen.

Personale

Biblioteket. Bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen, som var ansat i Dansk Polarcenters regi, bestyrede husets tre institutioners bogsamlinger: Polarbiblioteket.

Fotosamlingen. Bibliotekar Kirsten Klüver, som var ansat i hhv. Dansk Polarcenter og Arktisk Institut var koordinator for aktiviteter i Fotosamlingen og brugte en mindre del af sin tid i biblioteket. I årets løb tog vi afsked med mangeårige studentermedhjælper, Karin Roug, der blev afløst af cand.mag. Leise Johnsen, som sammen med stud.mag. Olafur R. Olafsson videreførte arbejdet med at tilgængeliggøre fotografier via hjemmesiden.

Dokumentarkivet. Bibliotekar og stud.mag. Annika E. Hansen sørgede for modtagelse og journalisering af nye samlinger, og eskimolog ph.d. Mette Rønsager indskrev et stort antal arkivfonde i den nyetablerede database. I fællesskab varetog Annika E. Hansen og Mette Rønsager kundebetjening samt udvikling af ny database i samarbejde med frivillig medarbejder og database-ekspert, Michael Hammond.

Særlige funktioner

Arktisk Institut optrådte fortsat i 2007 som sekretariat for tre Grønlands-orienterede fonde: *"Ejnar Mikkelsens Mindefond og Scoresbysund Komite"* og *"Kaptajn Alf Trolles og Hustru Bergliot Trolles (født Holm) Legat til Minde om Danmark-Ekspeditionen 1906-08"* samt *"Dansk-Grønlandsk Kulturfond"*.

Projekter

I løbet af 2007 var Arktisk Institut involveret i en række projekter af meget forskellige karakterer:

Fotosamlingen. Kulturministeriets og senere Videnskabsministeriets bevillinger til fotosamlingen udløb omkring årets udgang. Instituttets samling af fotografier fra før 1930 blev på grundlag af denne bevilling skannet, registreret, beskrevet og uploadet via hjemmesiden.

Kinaana. Eskimologen Leise Johnsens projekt vedrørende Jette Bangs fotografier blev gennemført og afsluttet i løbet af 2007. Projektet vedrørte skanning af Jette Bangs billedsamling og uploading til hjemmesiden samt etablering af udstillinger i de grønlandske byer.

Biografisk leksikon. Leif Vanggaard, kom så vidt med projektet, at han kunne henvende sig til Michael Hammond om konvertering af leksikonet til en database, som tænkes tilknyttet Arktisk Instituts hjemmeside. I løbet af foråret 2008

forventes projektet formuleret med beskrivelse og budget og derefter fremsendt til en række fonde med anmodning om økonomisk støtte.

100-året for Danmark-Ekspeditionen. Et stort projekt, der afvikles i samarbejde mellem museerne i Ringkøbing, Odder og Gilleleje samt Arktisk Institut og Trolle-Legatet. Projektet arrangerede i sommeren 2006 en mindehøjtidelighed på Langelinie og en reception på Arktisk Institut. Sommeren 2007 arrangeredes en turist- og forskningsekspedition til Nordøstgrønland, som desværre måtte aflyses i sidste øjeblik og udsættes til 2008. Åbningen af udstillingen om Danmark-Ekspeditionen på Odder Museum i december 2007 blev foretaget af Kronprins Frederik. Udstillingen flytter til Gilleleje i maj 2008, til Arktisk Institut 23. august og til Ringkøbing Museum i november 2008. Der er i øvrigt udgivet to prospekter/hæfter om Danmark-Ekspeditionen samt bogen: "Med 3. styrmand på Danmark-Ekspeditionen.

Grønlands Teknologiske Udviklings Historie. De to pensionerede civilingeniører Jørgen Taagholt og Hans P. Steenfos igangsatte projektet, der har et samlet budget på kr. 1.616.000 og er direkte tilknyttet Arktisk Institut. Indsamling og registrering af dokumenter vedrørende den teknologiske udvikling i Grønland var projektets hovedformål i kombination med udgivelsen af en bog om samme emne. Velux Fonden bevilligede kr. 270.000 til projektets Fase 1. I 2008 forventes ansøgt økonomiske midler til projektets Fase 2 og Fase 3.

Kap Farvel - Historie og Kultur ved Landets Ende. Centerleder Bjarne Grønnow og forskningsprofessor Hans Christian Gulløv tog i 2006 initiativ til et forsknings- og formidlings-projekt i et samarbejde mellem Nationalmuseets Center for Grønlandsforskning, SILA, og Arktisk Institut vedrørende Kap Farvel-områdets unikke kulturhistorie. I 2006 opnåede projektet kun meget begrænset økonomisk støtte og blev derfor stillet i bero. I mellemtiden har Nationalmuseet skaffet supplerende midler, hvorfor projektet i modificeret form forventes gennemført i 2008-09.

150-året for den første trykkerimaskine i Grønland. Tidligere museumsleder Emil Rosing var kurator på en udstilling i Katuaq i Nuuk vedrørende 150-året for H.J. Rinks trykkerimaskiner. Væsentlige elementer i udstillingen kom fra Arktisk Instituts arkiver. På plakater, brochurer og ved selve udstillingen blev Arktisk Institut eksponeret som samarbejdspartner. Projektet er afsluttet.

Fotokonkurrence. Arktisk Institut indledte i 2007 samarbejde med ugeavisen Sermitsiaq og dagbladet Politiken om en landsdækkende fotokonkurrence i Grønland, *Nunaga '08 / Mit land '08*. Kronprins Frederik har givet tilsagn om at ville medvirke ved overrækkelse af førstepræmien på Arktisk Institut i november 2008. Tegneren Nuka Godtfredsen og folketingsmedlem Juliane Henningsen har sagt ja til at være i dommerkomiteen sammen med en repræsentant fra hver af arrangørerne. Konkurrencen forventes officielt igangsat 22. februar med afslutning 30. september 2008. Grønlandske og Grønlands-relevante virksomheder blev kontaktet med anmodning om at sponsorere præmierne.

Bevillinger

På den Danske Finanslov blev afsat en bevilling på kr. 270.000, som formidledes gennem Dansk Polarcenter. Desuden ydede Trolle-Legatet kr. 10.000 til Arktisk Instituts drift. Til modernisering og effektivisering af arkiver/database/hjemmeside modtog Arktisk Institut følgende:

Det Kongelige Grønlandsfond

kr. 10.000

Carlsens-Langes Legatstiftelse	kr. 25.000
Aase og Jørgen Münters Fond	kr. 50.000
Knud Højgaard's Fond	kr. 50.000

Biblioteket

Bibliotekssamarbejdet mellem Dansk Polarcenter, Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier og Arktisk Institut fungerede godt og blev primært varetaget af bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen. Vibeke Sloth Jakobsen og undertegnede samarbejdede løbende om vurdering af bibliotekets bogsamling og gennemgik i fællesskab Arktisk Instituts magasinerede dubletsamling. Bevaringsværdige dubletter blev udtaget, hvorefter en del blev solgt til Kaaber og Vangsgaards Antikvariat og resten blev foræret til bibliotekerne i de to østgrønlandske byer og til Grønlands Landsbibliotek.

Fotosamlingen

I løbet af 2007 blev ca. 7.500 fotografier skannet og lagt ind i databasen, så det ved årets udgang var muligt at se ca. 34.500 fotografier via Arktisk Instituts hjemmeside.

Materiale fra fotosamlingen blev i 2006 anvendt i følgende sammenhænge:

- Udstilling om Danmark-Ekspeditionen i samarbejde mellem museerne i Odder, Gilleleje og Ringkøbing samt Trolle-Legatet.
- NUKAKA-aftalen; fotografier til grønlandske lokalmuseer.
- Udstilling i Katuaq i Nuuk vedr. Rinks første trykkermaskiner
- DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier) - vedr. "Grønlands-udredningen"
- Diverse museer: Nationalmuseet, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, Museum voor Volkerkunden, Vitenskapsmuseet i Trondhjem
- Nordatlantens Brygge
- Forlag: Gyldendals Forlag, Imprintforlaget, Verlag Freies Geistesleben, Ilinniuisorfik, Atuakkiorfik, Forlaget Vandkunsten, DR Multimedie, Ocean Explorer Maps, Milik Publishing
- Tidsskrifter: Tidsskriftet Grønland, Meddelelser om Grønland, Magazine Seasons, Naturens Verden, Illustreret Videnskab, Suluk, Polarfronten
- Aviser: Atuagagdliutit, Sermitsiaq, Weekendavisen
- Fjernsyn: Akisuasog TV, DR TV, TBS London
- Andre virksomheder: Cologne Falcons, Sprogsekretariatet
- Private henvendelser vedr. familiebilleder mm.

Dokumentarkivet

Dokumentarkivet var i 2007 kendetegnet ved en omtrentlig fordobling i antallet af publikumsbesøg og ved et omfattende arbejde med at indskrive arkivfonde i den nye database, som på frivillig basis er produceret af M. Hammond. Statistikken herunder viser antallet af henvendelser til Arktisk Instituts Dokumentarkiv:

Henvendelser til Dokumentarkivet i løbet af	2007	2006
Total	96	ca. 50
Forskere	69%	24%
Mediefolk	13%	12%
Private	13%	14%
Andre	5%	50%
Personligt fremmøde	69%	32%
E-mail	9%	38%
Telefon	21%	18%
Brev	1%	4%
Henvendelseform ukendt	0%	8%
Fra Danmark	89%	69%
Fra Grønland	6%	11%
Fra øvrige Europa	4%	11%
Fra andre lande	1%	5%
Nationalitet ukendt	0%	4%

Kortarkivet

Kortarkivet henstod stort set ubrugt i 2007. Frivillig medarbejder, Anders Christian Bjørnstrup, gjorde i årets løb en række indledende øvelser med henblik på affotografering og indskrivning i database, så kortsamlingen fremover kan søges via internettet. Arbejdet fortsættes i 2008.

Genstandssamlingen

Arktisk Instituts samling af etnografika, kunst og andre genstande er ganske begrænset og stod stort set ubrugt i 2007 - bortset fra udlån til udstillingen om Danmark-Ekspeditionen.

Accessioner i 2007 (Fotosamlingen og Dokumentarkivet)

- Birte Andersen Ole F. Andersens dagbog, 1950-51.
- Georg Lind Amalie Linds breve og fotografier, 1927-29
- N.O. Christensen Den tidligere landshøvdings arkiv af breve, notater, fotografier mm., 1947-87
- Jens Nielsen Læge i Scoresbysund medio 1950-erne: dagbog, tegninger, avisudklip mm.
- Jørgen Thisted M. Samling af danske og grønlandske breve, 1908-13
- Agnete Lembo Diassamling
- Kirsten Thygesen Diassamling fra Aasiaat, 1953-56
- Kirsten Albinus Ingrid Chemnitz' store brevsamling, 1926-37
- Svend Sølvér Avisudklip vedr. Dansk Nordøstgrønlands Eksp., 1933-50
- Elisabeth Linnell Fotografier optaget af Peter Klokke, 1920-erne

- Leif Vanggaard Fotografier fra Jørgen Brønlunds grav , 1970-erne
- Augusta Nielsen Dokumenter og fotografier vedr. E.O.L. Nielsen, 1935-65
- M. Dyrlov Pedersen En stor samling af manuskripter, breve, telegrammer mm. vedr. familien Dyrlov Pedersen, 1930-90
- Arne Maigaard Attester, stamtavle, portrætter, 1880-1960
- Birgit W. Sloth tegninger og malerier fra Ejnar A. Ditlevsen, 1895-1920
- Leif C. Olsen Beretning om Kaptajn Julius Hansen, KGH, afskrevet 2007
- Kaj A. Jensen Erindringer og stamtavle, 1908-58
- Per L. Bistrup Stor samling med slægtsbog, breve, fotografier mm. fra 19. og 20. århundrede
- Maria Brandt Fotonegativer, 1940-erne
- Piv og Fot Højby Fotosamling, dokumenter og dagbog, 1950-80
- M. og H. Petersen Ansættelsespapirer, breve, foto mm. vedr. pastor Carl Wulff, 1830-80
- Naja Mikkelsen "Maps of North and North-East Greenland", DVD om Wegener

Visioner for 2008

På Arktisk Institut forventes året 2008 at byde på en ny og markant forbedret publikumsbetjening. Forbedringen opnås ved, at den nye hjemmeside kommer i luften i løbet af foråret og i umiddelbar tilknytning hertil udarbejdes en database, som i løbet af 2008, 2009 og 2010 (under forudsætning af tilstrækkelige økonomiske resurser) bliver kompletteret ved indskrivning af hele dokumentarkivet og kortarkivet. Publikumsbetjeningen søges også højnet ved at give medarbejderne et grundigere indblik i forvaltningen af arkivloven og loven om ophavsrettigheder. Et andet område, som vil få høj prioritet i 2008 er en forbedring af Arktisk Instituts økonomiske fundament. Forbedringen søges opnået (1) via henvendelse til Videnskabsministeriet med dokumentation for behovet for at øge tilskuddet fra Finansloven, (2) via intensive ansøgninger om private fondsmidler og (3) via forhandlinger med Forsknings- og Innovationsstyrelsen om en ny samarbejdsaftale med Dansk Polarcenter.

København, 8. april 2007

Bent Nielsen, direktør, eskimolog ph.d.